

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే
॥ త్రయోవింశత్యధికశతతమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ త్రయోవింశత్యధికశతతమః సర్గః ॥

అయోధ్యాం గచ్ఛన్ శ్రీరామో సీతాం మార్గస్థానాన్యదర్శయత్

అనుజ్ఞాతం తు రామేణ తద్ విమానమనుత్తమం ।

హంసయుక్తం మహానాదముత్పపాత విహాయసం ॥ 6.123.1 ॥

పాతయిత్వా తతశ్చక్షుః సర్వతో రఘునందనః ।

అబ్రవీన్మైథిలీం సీతాం రామః శశినిభాననాం ॥ 6.123.2 ॥

కైలాసశిఖరాకారే త్రికూటశిఖరే స్థితాం ।

లంకామీక్షస్వ వైదేహి నిర్మితాం విశ్వకర్మణా ॥ 6.123.3 ॥

ఏతదాయోధనం పశ్య మాంసశోణితకర్దమం ।

హరీణాం రాక్షసానాం చ సీతే విశసనం మహత్ ॥ 6.123.4 ॥

ఏష దత్తవరః శేతే ప్రమాథీ రాక్షసేశ్వరః ।

తవ హేతోర్విశాలాక్షి నిహతో రావణో మయా ॥ 6.123.5 ॥

కుంభకర్ణోఽత్ర నిహతః ప్రహస్తశ్చ నిశాచరః ।

ధూమ్రాక్షశ్చాత్ర నిహతో వానరేణ హనూమతా ॥ 6.123.6 ॥

విద్యున్మాలీ హతశ్చాత్ర సుషేణేన మహాత్మనా ।

లక్ష్మణేనేంద్రజిచ్ఛాత్ర రావణిర్నిహతో రణే ॥ 6.123.7 ॥

అంగదేనాత్ర నిహతో వికటిో నామ రాక్షసః |
విరూపాక్షశ్చ దుష్పేక్షో మహాపార్శ్వమహోదరౌ || 6.123.8 ||

అకంపనశ్చ నిహతో బలినోఽన్యే చ రాక్షసాః |
త్రిశిరాశ్చాతికాయశ్చ దేవాంతకనరాంతకౌ || 6.123.9 ||

యుద్ధోన్మత్తశ్చ మత్తశ్చ రాక్షసప్రవరావుభౌ |
నికుంభశ్చైవ కుంభశ్చ కుంభకర్ణాత్మజౌ బలీ || 6.123.10 ||

వజ్రదంష్ట్రశ్చ దంష్ట్రశ్చ బహవో రాక్షసా హతాః |
మకరాక్షశ్చ దుర్ధర్షో మయా యుధి నిపాతితః || 6.123.11 ||

అకంపనశ్చ నిహతః శోణితాక్షశ్చ వీర్యవాన్ |
యూపాక్షశ్చ ప్రజంఘశ్చ నిహతౌ తు మహాహవే || 6.123.12 ||

విద్యుజ్జిహ్వోఽత్ర నిహతో రాక్షసో భీమదర్శనః |
యజ్ఞశత్రుశ్చ నిహతః సుప్తఘ్నుశ్చ మహాబలః || 6.123.13 ||

సూర్యశత్రుశ్చ నిహతో బ్రహ్మశత్రుస్తథాపరః |
అత్ర మందోదరీ నామ భార్యా తం పర్యదేవయత్ || 6.123.14 ||

సపత్నీనాం సహస్రేణ సాగ్రేణ పరివారితా |
ఏతత్ తు దృశ్యతే తీర్థం సముద్రస్య వరాననే || 6.123.15 ||

యత్ర సాగరముత్తిర్య తాం రాత్రిముషితా వయం |
ఏష సేతుర్మయా బద్ధః సాగరే లవణార్ణవే || 6.123.16 ||

తవ హేతోర్విశాలాక్షీ నలసేతుః సుదుష్కరః |
పశ్య సాగరమక్షోభ్యం వైదేహి వరుణాలయం || 6.123.17 ||

అపారమివ గర్జంతం శంఖశుక్తిసమాకులం |
హిరణ్యనాభం శైలేంద్రం కాంచనం పశ్య మైథిలి || 6.123.18 ||

విశ్రమార్థం హనుమతో భిత్త్వా సాగరముత్థితం |
ఏతత్ కుక్షౌ సముద్రస్య స్కంధావారనివేశనం || 6.123.19 ||

అత్ర పూర్వం మహాదేవః ప్రసాదమకరోద్ విభుః |
ఏతత్ తు దృశ్యతే తీర్థం సాగరస్య మహాత్మనః || 6.123.20 ||

సేతుబంధ ఇతి ఖ్యాతం త్రైలోక్యేన చ పూజితం |
ఏతత్ పవిత్రం పరమం మహాపాతకనాశనం || 6.123.21 ||

అత్ర రాక్షసరాజోఽయమాజగామ విభీషణః |
ఏషా సా దృశ్యతే సీతే కిష్కింధా చిత్రకాననా || 6.123.22 ||

సుగ్రీవస్య పురీ రమ్యా యత్ర వాలీ మయా హతః |
అథ దృష్ట్వా పురీం సీతా కిష్కింధాం వాలిపాలితాం || 6.123.23 ||

అబ్రవీత్ ప్రశ్రితం వాక్యం రామం ప్రణయసాధ్వసా |
సుగ్రీవప్రియభార్యాభిస్తారాప్రముఖతో నృప || 6.123.24 ||

అన్యేషాం వానరేంద్రాణాం స్త్రీభిః పరివృతా హ్యహం |
గంతుమిచ్ఛే సహాయోధ్యాం రాజధానీం త్వయా సహ || 6.123.25 ||

ఏవముక్తోఽథ వైదేహ్య రాఘవః ప్రత్యువాచ తాం |
ఏవమస్త్యితి కిష్కింధాం ప్రాప్య సంస్థాప్య రాఘవః || 6.123.26 ||

విమానం ప్రేక్ష్య సుగ్రీవం వాక్యమేతదువాచ హ |
బ్రూహి వానరశార్దూల సర్వాన్ వానరపుంగవాన్ || 6.123.27 ||

స్త్రీభిః పరివృతాః సర్వే హ్యయోధ్యాం యాంతు సీతయా |
తథా త్వమపి సర్వాభిః స్త్రీభిః సహ మహాబల || 6.123.28 ||

అభిత్వరయ సుగ్రీవ గచ్ఛామః ప్లవగాధిప |
ఏవముక్తస్తు సుగ్రీవో రామేణామితతేజసా || 6.123.29 ||

వానరాధిపతిః శ్రీమాంస్తైశ్చ సర్వైః సమావృతః |
ప్రవిశ్యాంతఃపురం శీఘ్రం తారాముద్వీక్ష్వ సోఽబ్రవీత్ || 6.123.30 ||

ప్రియే త్వం సహ నారీభిర్వానరాణాం మహాత్మనాం |
రాఘవేణాభ్యనుజ్ఞాతా మైథిలీప్రియకామ్యయా || 6.123.31 ||

త్వర త్వమభిగచ్ఛామో గృహ్య వానరయోషితః |
అయోధ్యాం దర్శయిష్యామః సర్వా దశరథస్త్రియః || 6.123.32 ||

సుగ్రీవస్య వచః శ్రుత్వా తారా సర్వాంగశోభనా |
ఆహవాయ చాబ్రవీత్ సర్వా వానరాణాం తు యోషితః || 6.123.33 ||

సుగ్రీవేణాభ్యనుజ్ఞాతా గంతుం సర్వైశ్చ వానరైః |
మమ చాపి ప్రియం కార్యమయోధ్యాదర్శనేన చ || 6.123.34 ||

ప్రవేశం చైవ రామస్య పౌరజానపదైః సహ |
విభూతిం చైవ సర్వాసాం స్త్రీణాం దశరథస్య చ || 6.123.35 ||

తారయా చాభ్యనుజ్ఞాతాః సర్వా వానరయోషితః |
నేపథ్యవిధిపూర్వం తు కృత్వా చాపి ప్రదక్షిణం || 6.123.36 ||

అధ్యారోహన్ విమానం తత్ సీతాదర్శనకాంక్షయా |
తాభిః సహోత్థితం శీఘ్రం విమానం ప్రేక్ష్య రాఘవః || 6.123.37 ||

ఋష్యమూకసమీపే తు వైదేహీం పునరబ్రవీత్ |
దృశ్యతేఽసౌ మహాన్ సీతే సవిద్యుదివ తోయదః || 6.123.38 ||

ఋష్యమూకో గిరివరః కాంచనైర్ఠాతుభిర్వృతః |
అత్రాహం వానరేంద్రేణ సుగ్రీవేణ సమాగతః || 6.123.39 ||

సమయశ్చ కృతః సీతే వధార్థం వాలినో మయా |
ఏషా సా దృశ్యతే పంపా నలినీ చిత్రకాననా || 6.123.40 ||

త్వయా విహీనో యత్రాహం విలలాప సుదుఃఖితః |
అస్యాస్తీరే మయా దృష్టా శబరీ ధర్మచారిణీ || 6.123.41 ||

అత్ర యోజనబాహుశ్చ కబంధో నిహతో మయా |
దృశ్యతేఽసౌ జనస్థానే శ్రీమాన్ సీతే వనస్పతిః || 6.123.42 ||

జటాయుశ్చ మహాతేజాస్తవ హేతోర్విలాసిని |
రావణేన హతో యత్ర పక్షిణాం ప్రవరో బలీ || 6.123.43 ||

ఖరశ్చ నిహతో యత్ర దూషణశ్చ నిపాతితః |
త్రిశిరాశ్చ మహావీర్యో మయా బాణైరజిహ్మగైః || 6.123.44 ||

ఏతత్ తదాశ్రమపదమస్మాకం వరవర్ణిని |
పర్ణశాలా తథా చిత్రా దృశ్యతే శుభదర్శనే || 6.123.45 ||

యత్ర త్వం రాక్షసేంద్రేణ రావణేన హృతా బలాత్ |
ఏషా గోదావరీ రమ్యా ప్రసన్నసలిలా శుభా || 6.123.46 ||

అగస్త్యస్యాశ్రమశ్చైవ దృశ్యతే కదలీవృతః |
దీప్తశ్చైవాశ్రమో హ్యేష సుతీక్ష్ణస్య మహాత్మనః || 6.123.47 ||

దృశ్యతే చైవ వైదేహి శరభంగాశ్రమో మహాన్ |
ఉపయాతః సహస్రాక్షో యత్ర శక్రః పురందరః || 6.123.48 ||

అస్మిన్ దేశే మహాకాయో విరాధో నిహతో మయా |
ఏతే తే తాపసా దేవి దృశ్యంతే తనుమధ్యమే || 6.123.49 ||

అత్రిః కులపతిర్యత్ర సూర్యవైశ్వానరోపమః |
అత్ర సీతే త్వయా దృష్టా తాపసీ ధర్మచారిణీ || 6.123.50 ||

అసౌ సుతను శైలేంద్రశ్చిత్రకూటః ప్రకాశతే |
అత్ర మాం కైకయాపుత్రః ప్రసాదయితుమాగతః || 6.123.51 ||

ఏషా సా యమునా రమ్యా దృశ్యతే చిత్రకాననా |
భరద్వాజాశ్రమః శ్రీమాన్ దృశ్యతే చైష మైథిలి || 6.123.52 ||

ఇయం చ దృశ్యతే గంగా పుణ్యా త్రిపథగా నదీ |
నానాద్విజగణాకీర్ణా సంప్రపుష్పితకాననా || 6.123.53 ||

శృంగవేరపురం చైతద్ గుహో యత్ర సఖా మమ |
ఏషా సా దృశ్యతే సీతే సరయూర్యాపమాలినీ || 6.123.54 ||

ఏషా సా దృశ్యతే సీతే రాజధానీ పితుర్మమ |
అయోధ్యాం కురు వైదేహి ప్రణామం పునరాగతా || 6.123.55 ||

తతస్తే వానరాః సర్వే రాక్షసాః సవిభీషణాః |
ఉత్పత్యోత్పత్య సంహృష్టాస్తాం పురీం దదృశుస్తదా || 6.123.56 ||

తతస్తు తాం పాండురహర్మ్యమాలినీం
విశాలకక్ష్యాం గజవాజిభిర్వృతాం |
పురీమపశ్యన్ ప్లవగాః సరాక్షసాః
పురీం మహేంద్రస్య యథామరావతీం || 6.123.57 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే
త్రయోవింశత్యధికశతతమః సర్గః ||